

Forelesninger i selskapsrett

Disposisjonen pkt. 9-10

5. studieår, vår 2014

Professor dr. juris Beate Sjøfjell

Det juridiske fakultet i Oslo

beate.sjafjell@jus.uio.no

ssrn.com/author=375947

Tema for de neste timene

- Utbytte er gjennomgått - nær sammenheng med:
- Forhøyelse og nedsettelse av aksjekapitalen
- Kreditt og sikkerhetsstillelse overfor aksjonærer
Konsernbidrag, konsernlån og konsernkontoordning
- Selskapets kjøp av egne aksjer
- Selskapsfinansiering av aksjeerverv
- Sammenhengen mellom temaene og sammenhengen med kapitalbeskyttelsen
- Lovreformen av 2013

Oversikt over balansen

Eiendeler:

(rskl. § 6-2 A og B)

Selskapets økonomiske
ressurser (eiendeler)

Egenkapital/gjeld:

(rskl. § 6-2 C og D)

Hvilke kapitalkilder har selskapet brukt for å
skaffe seg de eiendelene den har

Egenkapital:

I. Innskutt egenkapital

1. Selskapskapital (aksjekapitalen, asl. § 3-1)
2. Overkurs (endring, sml. finansvl. § 2b-14)
3. Annen innskutt egenkapital

II. Opptjent egenkapital

1. Fond (bl.a. asl. § 3-3)
2. Annen egenkapital (årsresultat + annen egenkapital, jf. asl. § 8-1(1))

Gjeld (fremmedkapital)

- I. Avsetning for forpliktelser
- II. Annen langsiktig gjeld
- III. Kortsiktig gjeld

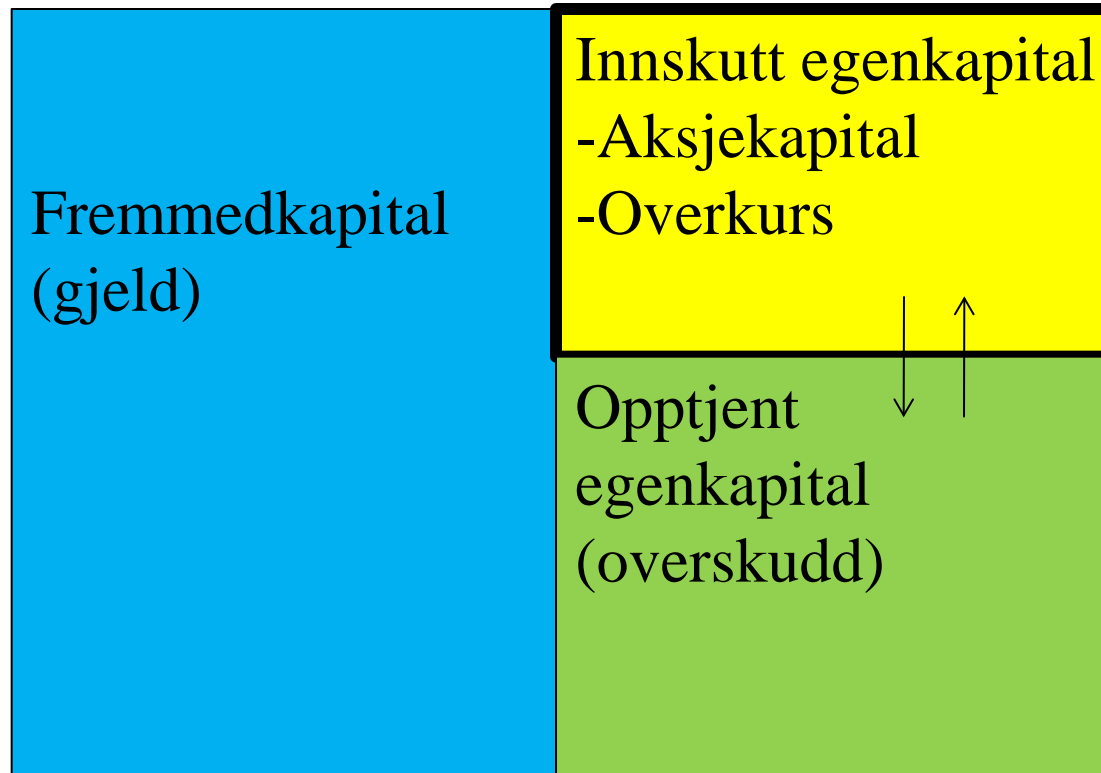
Utbytte

Selskapskapitalen

Fremmedkapital (gjeld)	Innskutt egenkapital -Aksjekapital -Overkurs
	Opptjent egenkapital (overskudd)

Forhøyelse og nedsettelse av aksjekapitalen

Selskapskapitalen

Kreditt og sikkerhetsstillelse overfor aksjonærer mm

Selskapskapitalen

Fremmedkapital (gjeld)	Innskutt egenkapital -Aksjekapital -Overkurs
	Opptjent egenkapital (overskudd)

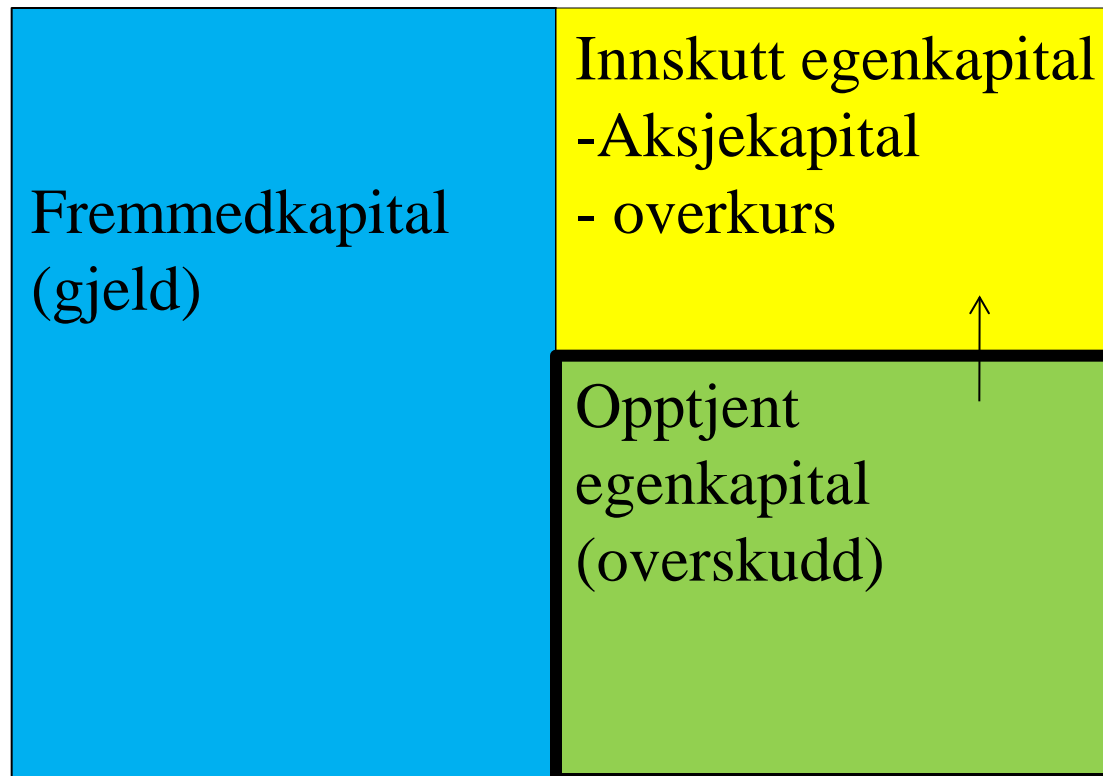
Konsernbidrag mm

Selskapskapitalen

Fremmedkapital (gjeld)	Innskutt egenkapital -Aksjekapital -Overkurs
	Opptjent egenkapital (overskudd)

Kjøp av egne aksjer

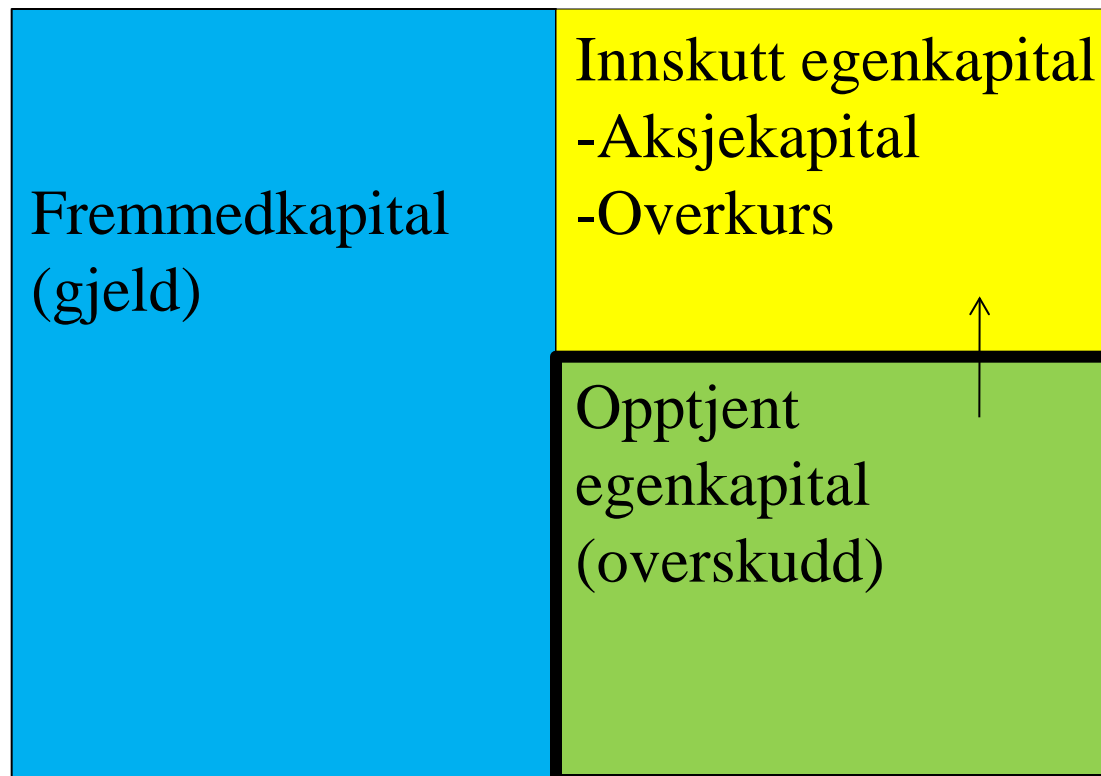
Selskapskapitalen

Selskapsfinansiering av aksjeerverv

Selskapskapitalen

Forhøyelse av aksjekapitalen: Nyemisjon

- Nyemisjon (penger inn til selskapet)
  - Forskjell på AS og ASA
    - AS: begrenset personkrets, § 10-1(1), se (2) nr 4.
    - ASA: allmennheten, § 10-1(1), se (2) nr 4.
- Formål og bruk i praksis
  - Friske midler: dekke tap, nye prosjekter, fremtidig risiko
- Fremgangsmåte
  - Må være i selskapets interesse; § 5-21-vurdering
  - «Rabatt» i strid med likhetsprinsippet og § 8-10

Forhøyelse av aksjekapitalen: Rettet emisjon

- Formål og bruk i praksis
  - Knytte spesiell kompetanse eller lignende til selskapet
  - Redde selskapet i økonomisk nød eller fra overtagelse
- Fremgangsmåte
  - Kontantemisjon (tilsidesettelse av fortrinnsrett vedtas spesielt)
  - Tingsemisjon (tilsidesettelse må nok vedtas spesielt her også)
- De andre aksjonærene og selskapets interesse
  - Må være i selskapets interesse; §5-21-vurdering
  - «Rabatt» i strid med likhetsprinsippet, og § 8-10
- Børsnoterte selskaper og overtagelsestilbud
  - CG-anbefalingens pkt 14

Forhøyelse av aksjekapitalen: Fondsemisjon

- Regnskapsmessig ompostering:
  - Fra fri egenkapital til aksjekapital
- Formål og bruk i praksis
  - Styrke aksjekapitalen
  - Gi mer realistiske utbytteforhåpninger?
- Fremgangsmåte og gjennomføring
  - Styret foreslår, generalforsamlingen beslutter
  - Aksjenes pålydende skrives opp eller nye aksjer utstedes

Nedsettelse av aksjekapitalen

- Kan «bare», jf § 12-1(1), brukes til:
  - 1) dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte;
  - 2) utdeling til aksjeeierne (eller sletting av selskapets egne aksjer etter kapittel 9);
  - 3) avsetning til fond som skal brukes etter generalforsamlingens beslutning.

- Fremgangsmåte
  - Styret foreslår, generalforsamlingen beslutter
  - 1): Ikke kreditorvarsel, ikke utbytte på tre år, § 12-5
  - 2) og 3): Kreditorvarsel § 12-6 (kan også gjøres for 1)
  - Nedsettelse av pålydende eller innløsning av aksjer
  - 2): Utdeling kan være høyere eller lavere, 12-1(3), 12-2(2)
  - (Vedtektsbestemt innløsning etter § 12-7)

Kreditt og sikkerhetsstillelse

- Begrensning overfor aksjonærer, styremedlemmer, daglig leder og visse andre, §§ 8-7 og 8-9
  - Formål og berørte interesser
  - Sammenheng med utbyttereguleringene
- Unntak for ansatte og tillitsvalgte, §§ 8-8 og 8-9
- Unntak for ordinære forretningsavtaler, § 8-7(3) nr 1
  - Knyttet til selskapets virksomhet?
- Konsern: utvidelse av forbudet, § 8-7(2)
- Konsernunntakene: § 8-7(3) nr 2 og 3
  - «foretaksgruppens økonomiske interesser»

Konsernlån

- Unntak fra forbudet mot kreditt til aksjonær, aksjelovene § 8-7(3) nr 2
- Grenseoverskridende konsern
  - Innenfor EØS, jf. aksjelovene § 1-4
  - Utenfor EØS, aksjelovene § 8-7(3) nr 3: «juridisk person» (også ikke AS og ASA og også ikke norsk)
- Styrets plikt til å ivareta selskapets interesse
  - Hva betyr «foretaksgruppens økonomiske interesser»?
  - Sammenlign tidligere § 8-7(4): «brukes i konsernets virksomhet»

Konsernkontoordning

- Hva er en konsernkontoordning?
- Unntak fra forbudet mot kreditt til aksjonær, tidligere eksplisitt regulert i aksjelovene § 8-7(4) – opphevet 2013
- Hvilken hjemmel har man nå for konsernkontoordningen?
- [Lovavdelingsuttalelse](#) om konsernkontoordning etter tidl. § 8-7(4)
- Styrets plikt til å ivareta selskapets interesse

Konsernbidrag

- Aksjelovens § 8-5 jf. skattelovens §§ 10-2 – 10-4
  - Anvendelse hos overskudd; skattemessig fradragsberettiget
  - Skattepliktig inntekt hos mottakende selskap
- Sammenhengen med utbyttereglene
- Forholdet til de andre aksjonærene